

Barns Undring

Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål?

Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?

Cornelia S. Isehaug
[kandidatnummer: 31]

Bacheloroppgave
[BHBAC3990]

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1 INNLEDNING	2
1.1 VALG AV TEMA OG PROBLEMSTILLING	2
1.2 OPPGAVENS OPPBYGGING	2
2 TEORI	3
2.1 HVA ER UNDRING?.....	3
2.2 BARNES UNDRING	4
2.3 DEN ANSATTES ROLLE I MØTE MED BARNES UNDRINGSSPØRSMÅL.....	5
2.4 Å LEGGE TIL RETTE FOR UNDRING.....	6
2.5 BARNES UNDRING OG ANERKJENNELSE	7
3 METODE	8
3.1 VALG AV METODE.....	8
3.2 PLANLEGGING AV DATAINNSAMLING.....	9
3.3 UTVALG AV INFORMANTER – ADGANG TIL FELTEN	9
3.4 GJENNOMFØRING	10
3.5 ANALYSEARBEID	11
3.6 ETIKK	11
3.7 METODEKRITIKK	12
3.7.1 <i>Reliabilitet</i>	12
3.7.2 <i>Validitet</i>	13
4 PRESENTASJON AV FUNN OG DRØFTING	14
4.1 HVA LEGGER DU I FORSTÅElsen UNDRING?	14
4.2 BETYDNINGEN AV UNDRING	15
4.3 DEN ANSATTES ROLLE I MØTE MED BARNES UNDRING	16
4.4 ANSATTES FORHOLD TIL UNDRING.....	17
4.5 ANSATTES TILSTEDEVÆRELSE I UNDRING.	18
4.6 Å LEGGE TIL RETTE FOR UNDRING.....	20
5 OPPSUMMERING OG AVSLUTTENDE REFLEKSJONER	21
6 REFERANSELISTE	23
7 VEDLEGG	24
7.1 VEDLEGG 1	24
VIL DU DELTA I FORSKNINGSPROSJEKTET	24
7.2 VEDLEGG 2	27

1 Innledning

1.1 Valg av tema og problemstilling

I rammeplanen for barnehagen er det fastslått at undring skal være en del av barnehagehverdagen. «Undring» og «undre» blir nevnt 13 ganger i rammeplanen. Noen eksempler på dette er at barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9), og i barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

Jeg har selv jobbet i forskjellige barnehager der jeg har sett forskjellige praksiser. I noen barnehager er det undring på dagsorden, mens hos andre barnehager er det ikke-eksisterende. Det at det er så stor forskjell i barnehagene er noe jeg selv har stusset litt på. Jeg har merket at det kan være en stor forskjell mellom barn i barnehager der det er vanlig og undre seg, og i barnehager der det ikke er like vanlig. I de barnehagene der det er vanlig, har jeg lagt merke til at det er en forståelse blant barna om at de voksne ikke har svaret på alt, mens i barnehager der de heller blir fortalt sannheten og fakta, så er det ikke en like stor forståelse for at de voksne i barnehagen ikke kan alt. Der har jeg opplevd å få beskjed av barn at «du er jo voksen! Du skal jo vite dette!» når jeg har prøvd å få til en undringsseanse.

Med dette som bakgrunn, så hadde jeg veldig lyst å finne ut hva de ansatte i barnehagen egentlig tenker om undring og dens viktighet. Hvordan jobber de ansatte med undring i disse barnehagene? Hva synes de om viktigheten av undring? Derav kom jeg frem til problemstillinga:

«Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?»

1.2 Oppgavens oppbygging

Oppgaven min er strukturert inn i 5 kapitler. Innledning, teori, metode, presentasjon av funn og drøfting, og til slutt oppsummering og avsluttende refleksjoner. I teorikapittelet vil jeg gjøre rede for relevant teori og begreper knyttet til problemstillingen. I kapittel 3 om metode vil jeg gjøre rede for ulike valg jeg har gjort tilknyttet metode, samtidig som jeg vil skrive om

hvordan jeg har gått frem i arbeidet med bacheloroppgven. I kapittel 4, funn og drøfting vil jeg gå frem med hva jeg har funnet, og drøfte dette i lys av hva jeg presenterte i teoridelen i kapittel to. Jeg har valgt å sette sammen funn og drøfting, da jeg synes dette gir et klarere blikk på hvordan det henger sammen. Til slutt skal jeg, i kapittel 5 oppsummere oppgaven min og presentere de viktigste funnene i oppgaven.

2 Teori

I teorikapittelet mitt vil jeg presentere teorier jeg selv synes er relevant for problemstillingen min: «Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?» Dette fordi jeg kommer til å bruke teorien min i drøftingsdelen senere i bacheloroppgven. Det første jeg ønsker å redegjøre for er undring, dette for å få en forståelse for hva undring er, deretter vil jeg se videre på forskjellige undringsspørsmål. Etter trekker jeg frem viktigheten av de ulike undringsspørsmålene barna kommer med. Helt til slutt skal jeg ta for meg det å møte barns undringsspørsmål i barnehagen. Hvordan kan møte med barn påvirke relasjonene mellom barna og de voksne?

2.1 Hva er undring?

Hilde Merete Amundsen forklarer i sin bok at undring blir sett på i dagligtalen som å lure på noe. Man kan også se på undring som en emosjonell erfaring karakterisert ved en følelse av overraskelse, beundring og ærefrykt for noe fremmed, noe rart eller uvanlig, eller noe uventet og utrolig. Undring handler om forbauselse blandet med perpleksitet eller forvirret nysgjerrighet. Man kan bruke verb, substantiv og adjektiv når man snakker om undring. I ordklassen verb står det om selve undringen vi gjør. Substantivet «en undring» står forklart i ordboka som nysgjerrighet, spekulering eller tvil, forundring eller forbauselse. Adjektivet gjenspeiler på noe som er underlig eller underfullt. Man kan bruke undringsordet på mange forskjellige måter. Man kan undre seg, man kan se på noe underfullt og underlig, i tillegg kan være nysgjerrig eller forvirret over fenomener som utspiller seg foran deg. (Amundsen, 2013, s. 13)

Undring har mange ulike måter å utspille seg på. Undringsspørsmål kan utspille seg som et hverdagsspørsmål, i samtaler mellom barn og mellom barn og voksne, gjennom lek og skapende aktiviteter, og som et direkte spørsmål. Amundsen (2013, s.105) snakker også om verbal, kroppslig, estetisk og lekende undring, alle som er helt normalt at kommer til uttrykk i

en vanlig hverdag. Hvis vi først tar for oss spørsmål som undring, så er dette noe som handler om at barn kan stille spørsmål for å undre seg. Det kan både være konkrete og abstrakte forhold (Amundsen, 2013, s, 107).

Spørsmål er en type undringsmanifestasjoner. Måten Frida Brismar (ibid., s.108) forklarer dette på, er at barna gjør et forsøk på å finne en måte å uttrykke seg verbalt om det de undrer seg over. Videre har man også observasjon som en annen type verbal observasjon. Susan McWilliams (ibid., s. 113) snakker om at under observasjon verbaliseres påstander som kan inneholde spørsmål eller uttrykk om dissonans eller et mysterium. Dette kan komme til uttrykk ved opphisselser og/eller begeistring gjennom at tonefallet, kroppsbevegelser eller ansiktsuttrykk (ibid., s.113). Barn kommer også med hypoteser eller tolkningsteorier som også ses på som verbal undring. Dette er da når barna kommer med et forslag til en forklaring på et fenomen (ibid., s. 115). Man har også undring som emosjon. Undring som emosjon er noe Amundsen (2013, s.18) påpeker at kan bli sett på forskjellige måter. Fuler (ibid., s.18) begrunner undring er et eksempel på en av de viktigste emosjonene som bidrar til at vi bevarer evnen til å være oppmerksom i omgivelsene våre. Videre snakker Fuler (ibid., s. 13) om at våre emosjoner av undring kan utlyses og ledes frem av mange ulike uvanlige og uventede fenomener. Til slutt hevder McWilliams (ibid., s.115) at hypotesekonstruksjonen til barna blant annet er et utfall av barnas undring. Når barna lager hypoteser bør det ifølge Amundsen (2013, s.115) ses i forbindelse med logisk tenkning.

2.2 Barns undring

Barns undring henger sammen med barns tenking. Carson sier i Amundsen at barn trenger voksne de kan dele sin begeistring, følelse og glede av verdens mysterier sammen med. (2013, s. 30). Amundsen (2013, s. 30) skriver da videre på det med at vi voksne må prøve å vekke den undrende barnligheten i oss selv og i større grad stille oss i det åpne og følge barnas blikk på verden. Barn kan å resonere, men de har lite erfaringer til å forstå når vi som voksne mener spøk eller alvor. Barn ønsker å vite hvordan ting skjer og kan ofte spørre hvorfor ting er som de er. Det er ikke alltid de vil ha svar på det de spør om på et vitenskapelig nivå eller ikke vitenskapelig nivå. De vil bare ha en forklaring slik at de kan slutte å gruble over det, «to put their mind at ease». (Amundsen, 2013, s. 30) Amundsen nevner også viktigheten av at vi voksne bruker alle sansepersepsjonene våre under undring, også de vi ikke bruker til vanlig, når vi undrer oss med barn. Uansett hvor vi er, eller hvilke ressurser vi har tilgjengelig.

2.3 Den ansattes rolle i møte med barns undringsspørsmål

Når man treffer barn i barnehagehverdagen, vil det være en stor sannsynlighet for at man vil gå igjennom en undringsprosess med dem i løpet av kort tid. I barnehagehverdagen skal vi som voksne være medforskere og medundrere i barnas undring og utforsking av verden. Vår evne til å lytte til det barna undrer seg over blir da viktig for at samspillet med barna skal være av god kvalitet (Amundsen, 2013, s. 32). De som er gode på å lytte er ansatte som bruker Reggio Emilias lyttende pedagogikk som Loris Malaguzzi (ibid., s. 32) var med på å utvikle. Ann Åberg og Hillevi Lenz Tauguchi (ibid., s. 33) har skrevet om den lyttende pedagogikken til Reggio Emilia. Det som kommer frem der er at i denne pedagogikken viser de barnas undringsuttrykk i form av observasjoner, tolkningsteorier, hypoteser og antakelser. Dette er noe pedagogene tar på alvor, hvor det da handler om at barna skal få tid og rom til å finne løsningene på egenhånd i prosjekter (ibid., s. 33). Lyttepedagogikken vil da bli beskrevet til å handle om å lytte til tankene, altså ideer, spørsmål svar eller teorier barna kommer med i følge Dalberg og Moss. Hvordan vårt barnesyn er, har også noe å si, og kan påvirke voksenrollen i barnas undring. I Reggio Emilia sitt barnesyn finner vi «det rike barnet» som handler om en oppfatning om at alle barn er intelligente og har evne til å skape mening i sin tilværelse. For at vi skal klare å undre oss sammen med barna, er det viktig at det er en god kommunikasjon mellom de voksne og barna. Malaguzzi (ibid.,35) vektlegger at alle barn kommuniserer kontinuerlig på en eller annen måte. Dette er det vi voksne som må fange opp og lytte til. Fra oss i samspill med barns undring kreves det voksne som er lydhøre og lytter til hva barna har å si. Vi må også ha en vilje til å stå barna nært, samtidig delta i dialoger sammen med barna basert på deres erfaringer (ibid., s. 184). Dette gjelder spesielt for den spontane undringen der vi voksne har et ansvar for å gripe den spontane undringen som oppstår i øyeblikket, ved å være til stede og lydhøre for barnas undringsspråk. Her er det også viktig at den voksne må risikere sine egne forståelser for å kunne være med inn i barnas undringsprosesser (ibid., s. 191).

Slik Broström og Frøkjær beskriver det, så er det viktig å lage naturvitenskaplige læringsmiljøer som ikke er dominert av voksenformidling av naturvitenskaplig kunnskap, men heller drevet av barnas nysgjerrighet, undring og fordypelse. (Broström & Frøkjær, 2020, s. 52). Hvis man skal ha et godt undringsmiljø i barnehagen er det viktig for både den voksne og barna å få en forståelse for at de voksne ikke alltid kan alt. Barna kan da få et bilde av at de voksne kan alt hvis man skal trekke frem telefonen å google spørsmålene barna kommer med.

Ved å gjøre det på denne måten, vil det heller ikke utfolde seg en undringsprosess, noe det med større sannsynlighet ville gjort hvis vi voksne tørr å stå i undringa sammen med barna, selv om du heller ikke har et fasitsvar. For å fremme barns undring sier Amundsen (2013, s.30) at det ikke handler om hvor stor kunnskap den voksne har om naturen eller et annet fenomen. Det handler om den voksnes evne til å undre seg sammen med barnet. Dette er for noen vanskelig å gjennomføre i praksis. Ifølge Broström og Frøkjær kan barnas undring skape motivasjon for å løse et problem eller en utfordring man står i. Det kan være en hendelse eller utfordring der det kreves undersøkelse for å få til en læringsprosess. Hvis man lar barna undre over dette problemet, vil barna lære å tenke selv og danner seg egne hypoteser som kan prøves ut i praksis. Slik Broström og Frøkjær sier, så er det viktig at vi som barnehagelærere gir rom for barns undring og egne undersøkelser (Broström & Frøkjær, 2016, s. 50). Broström og Frøkjær mener videre at det er viktig at barnehagelæreren holder seg interessert i bakgrunnen, i stedet for å komme med et umiddelbart fasitsvar. Det er ofte slik at barn undrer seg sammen med hverandre der barn ser at undringen er barnestyr. Her er det viktig at man passer på at undringen i barnehagen ikke blir for voksenstyrt, selv om det kan være fristende med å komme med et fasitsvar. Her bør man som barnehagelærer utsette svaret når undringsspørsmålene kommer. I stedet bør barnehagelæreren heller bidra med å holde på barnets interesse og hjelpe med å finne mulige forklaringer. I stedet for å gi en forklaring kan man bygge videre på barnas nysgjerrighet (Broström & Frøkjær, 2016, s. 51)

2.4 Å legge til rette for undring

I Rammeplanen (2017, s.12) står det at «Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet og alle aktiviteter i barnehagen». Vi voksne skal altså legge til rette, støtte og oppmuntre barna. Det å være til stede i barns undring er noe som er viktig fordi å være tilstede og møte barns spørsmål og undring på en god måte er med på å kunne bidra til å utvikle filosofiske praksiser og undringsfylte miljøer i barnehagen (Amundsen, 2013, s.12). Det er viktig at personalet er tilstede og støtter barna i undringen for å føre tankeprosessen videre. Hvis de voksne ikke er tilstede hverken fysisk eller psykisk, er det ingen der til å legge til rette for undring hos barn. Barn trenger voksne som er der for dem og kan tilrettelegge for at det kan skapes undringsprosesser. Uengasjerte og travle voksne kan ifølge Drugli (2019) like lett kvele små barns iver til undring, som engasjerte og tilstedeværende voksne kan foredle denne iboende ressursen som de har. Vi som

barnehagelærere har et stort ansvar for at barna i barnehagen skal føle at de blir sett og hørt, og at voksne har tid til å være med dem. Liv Gjems skriver at det er viktig at barnehagelærere engasjerer seg, er til stede og inviterer barn til å utforske tema. Det å komme med forslag til hva som kan prøves ut og stille åpne spørsmål, kan være med på å engasjere dem til å, her, bruke språket sitt, lære ord og begreper og få ny kunnskap. Det kan også knyttes til å engasjere barn til å undre seg med å bruke samme fremgangsmåte. (Gjems, 2018, s. 425)

2.5 Barns undring og anerkjennelse

Psykologen Anne Lise Løvlie Schibby mener at anerkjennelse er et universelt menneskelig behov. Alle mennesker har et behov for å bli sett, i denne betydningen forstått og akseptert av den andre. Ifølge Løvlie Schibby består denne anerkjennelsen av både lytting, forståelse, aksept, respekt, toleranse og bekreftelse. Løvlie Schibbys forståelse av temaet anerkjennelse har sin opprinnelse i dialektisk relasjonsforståelse, som betegner en holdning der partene i en relasjon hele tiden skaper hverandres forutsetninger. Bae hevder at det å møte anerkjennelse antas å skape forutsetninger for at individet skal få tillitt til egne tanker og opplevelser og gjennom dette få styrket sin selvfølelse. «Du anerkjenner mine undringer, og derfor stoler jeg på at det jeg sier er viktig for deg også». Bae har vært med på å gi oss mange viktige bidrag når det kommer til å forstå hvordan væremåten til den voksne i barns liv kan enten fremme eller hemme deres selvopplevelse og selvutvikling. Anerkjennelse handler slik sett også om å behandle barnas tanker og opplevelser på en omsorgsfull måte (Amundsen, 2013, s. 103-104). Som nevnt tidligere er det ikke like enkelt for alle ansatte i barnehagen å undre seg sammen med barn. Det kan være skikkelig fristende for de ansatte å bare slenge ut svaret på det barna spør om, men det kan for barna bli sett på destruerende i deres undringsprosess. Det å komme med ferdige svar har ingen verdi, men spørsmålet i seg selv har en verdi. Ved å undre seg sammen med barna, anerkjenner man barnets spørsmål og tanker, og anerkjenner i derfor barnet i seg selv (Amundsen, 2013, s. 184).

For at en undringssamtale med barn skal bli fullverdig, er det at barna har en god relasjon til den voksne essensielt. Omsorg og emosjonell trygghet er viktig for at barn skal tørre å komme med sine tanker til voksenpersonen den snakker med. Barn har behov for å ha en nær og omsorgsfull relasjon med voksenpersonen barnet undrer seg sammen med. Barna i barnehagen har mest sannsynlig på et tidspunkt opplevd at undringen deres har blitt oversett av en voksen, eller at undringsspørsmålet har blitt avfeid. Barn mister da litt troen på at neste

gang det kommer med noe til den voksne som avfeide spørsmålet, vil det samme skje igjen. Det som ofte skjer da er at det ikke kommer til å spørre denne voksne på nytt igjen, eller det vil ta tid før det gjør det. Grunnen til dette er fordi den omsorgsfulle relasjonen er viktig for å kunne vise vilje til samspill og innlevelse sammen med barn, og barna føler at relasjonen kan være litt sviktet (Amundsen, 2013, s. 102). Det er derfor voksenrollen og relasjonen til barna er viktig for at barna skal føle seg trygge med å komme med alle spørsmål og undringer de har.

3 Metode

Vitenskapelige metoder blir av forskere beskrevet som ulike fremgangsmåter eller teknikker, der målet er å gi svar på forskningsspørsmål. I et forskerspørsmål er målet å få frem kunnskap og informasjon (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). Når man skal samle inn data og materiale til forskning, finnes det to typer metoder, kvalitativ metode og kvantitativ metode. I min forskning har jeg valgt å bruke kvalitativ metode. Bergsland og Jæger sier at den kvalitative metoden gir et bredere spekter av måter man kan samle inn data på. Noen eksempler av dette er observasjon, intervju, samtaler og dokumentanalyse (Bergsland & Jæger, 2018, s. 67).

3.1 Valg av metode

I denne bacheloroppgaven har jeg valgt å ta for meg problemstillingen «Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de av verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?». Denne problemstillingen tar for seg hvilke erfaringer og tanker de ansatte har om det å møte barnas undringsspørsmål i barnehagen, samt deres tanker rundt det å støtte barns undring. Grunnet dette har jeg derfor valgt en kvalitativ metode. Jeg valgte en kvalitativ metode, altså kvalitativt intervju, fordi at dette vil være mest gunstig i forhold til problemstillingen min. Hvis jeg skulle brukt en annen metode, som for eksempel en spørreundersøkelse hvor man bruker lukkede spørsmål med faste svaralternativer, ville jeg ikke fått den samme dybden, som med intervju der man bruker åpne spørsmål og gir informantene muligheten til å gå i dybden (Tjora, 2021, s.128). Siden jeg skulle finne ut av erfaringene og tankene rundt undring til mine informanter er det heller ikke noe godt grunnlag for meg å bruke noe annet enn intervju, fordi jeg ikke vil få med meg erfaringer og tanker med en annen metode. Derfor er intervju en god metode for datainnsamling. Dette fordi i et intervju vil man studere meninger, holdninger og erfaringer. (Tjora,2021, s.128). Jeg kunne nok brukt både intervju og observasjon, men da ville jeg ikke fått tankene til de ansatte jeg

hadde observert. Jeg ville bare fått hvordan de gjorde det. Altså å se om tanke og handling samstemmer. Når jeg da har valgt intervju som metode, har jeg da fått et bedre innblikk i hva informantene mine tenker, isteden for å gjette meg frem til det i for eksempel en observasjon. Ut ifra kvalitativt intervju vil man også få innsikt i personens erfaringer, meninger og følelser.

3.2 Planlegging av datainnsamling

For å bruke intervju som metode for datainnsamling, lagde jeg en intervjuguide (Vedlegg 2) der jeg hadde spørsmål angående min problemstilling. En intervjuguide omfatter sentrale temaer som forskningen skal belyse (Dalen, 2013, s. 26). Intervjuguiden min er utformet på følgende måte; Intervjuguiden begynner med at jeg har oppvarmingsspørsmål. Videre har jeg 4 kategorier med underspørsmål. I intervjuguiden tar jeg for meg forståelsen av undring, opplevelse av undring, hvordan undring blir møtt og hvordan undring blir jobbet med i barnehagen informanten jobber i. Ut ifra disse spørsmålene føler jeg at jeg har fått et godt bilde på temaet undring i barnehagen. Dalen snakker om at det er viktig å stille åpne gode spørsmål i en intervjuguide, som gjør at informantene åpner seg og vil fortelle om egne opplevelser med egne ord (Dalen, 2013, s. 27). I denne perioden fant jeg også ut hvem jeg ville ha som informanter. Ville jeg finne noen som hadde undring på dagsorden? Eller ville jeg finne noen som bare følger det som står i rammeplanen? Det endte opp med at jeg bare fant barnehager som fulgte rammeplanen.

3.3 Utvalg av informanter – adgang til felten

For å få adgang til felten, sendte jeg mail til pedagogiske ledere jeg kjente og spurte om de ville være informanter til bachelorprosjektet mitt. Jeg valgte ut to informanter fra forskjellige barnehager. Begge har pedagogisk leder som tittel. Dette fordi jeg vil ha et mest mulig likt utgangspunkt. Det kommer aldri til å være helt likt, med tanke på barnehagenes forskjellige praksiser og arbeidsmåter, men med å ha samme tittel, så er det så nærme jeg kan komme likhet. Jeg valgte ut to barnehager. En i Trondheim og en fra en liten plass utenfor Trondheim. Det jeg var redd for i starten av arbeidet med å finne informanter, var at det skulle bli vanskelig å få tak i dem. Dalen nevner at forskeren kan stå overfor store metodiske utfordringer når utvalgte informanter ikke har noen ønsker om å delta i et aktuelt forskningsprosjekt (Dalen, 2011, s. 46). Dette var noe jeg fikk kjenne på. Jeg tenkte egentlig å

ha to informanter fra Trondheim, men den ene informanten min sluttet bare å svare på e-postene jeg sendte. Så da var det bare å finne en ny.

Jeg valgte informanter ut ifra bekjenskaper i barnehagen. Personer jeg har jobbet med, så jeg kjenner til dem, men det er ikke nære relasjoner. Disse jobber ikke i barnehager med visjon om å fremme undring, men siden det står forankret i rammeplanen, er dette noe de skal jobbe med uansett, og derfor så jeg ikke det som et problem.

3.4 Gjennomføring

Gjennomføringen av det første intervjuet startet med at jeg kom i barnehagen, og fant et rom vi kunne bruke til intervjuet. Jeg og den pedagogiske lederen snakket løst og fast før vi satte oss ned. Før intervjuet startet, spurte jeg om det var noe de synes var uklart med deltakelsen i intervjuet. Informant A hadde ingen innvendinger, så det var bare å begynne intervjuet. Jeg passet på at vi satt behagelig, slik at intervjuet ble så behagelig å gjennomføre som mulig. Et intervju er en mellommenneskelig situasjon, der to mennesker sitter og har en samtale om en felles interesse, her undring. Det er viktig at intervjuet etablerer en god atmosfære som gjør at informanten føler seg trygg nok til å snakke fritt om sine egne opplevelser og følelser.

(Bergsland og Jæger, 2022, s. 34). Jeg begynte med å stille oppvarmings spørsmålene før vi bega oss videre på de andre spørsmålene. Det jeg merket var at jeg synes at det var vanskelig å få det til å flyte, og få en god samtale. Dette kan jo ha litt om at jeg synes det under første intervjuet var skummelt å skulle finne data på denne måten. Etter hvert ble det litt bedre, men jeg lærte til neste gang at det er enda viktigere for meg at jeg stiller mer spørsmål som kommer opp i hodet mitt når jeg sitter der, enn etterpå når jeg transkriberer samtalen.

Intervju to var over zoom da jeg ikke hadde muligheten til å reise å møte informanten jeg hadde spurt. Dette gikk egentlig veldig fint. På forhånd var jeg litt bekymret for at det å ha intervju over nett kunne bli utfordrende, men jeg følte at dette var det beste intervjuet. Under intervju nummer to kjente jeg at jeg klarte å komme med spørsmål som gjorde at informanten kom med mer utfyllende svar, som igjen gjorde at intervjuet ble mer fyldig og lengere. I tillegg følte jeg meg tryggere i min rolle som intervjuer, som igjen gjorde hele opplevelsen rundt intervjuet mer avslappet, og praten gikk mye lettere enn hva den gjorde med informant A.

3.5 Analysearbeid

Etter at jeg har gjennomført intervjuene, begynner organiseringen, bearbeidingen og tolkningen av det innsamlede materialet. Også kalt analyse. Analysen skal hjelpe oss med å finne ut hva intervjuobjektet har å fortelle. I analysen er det viktig og få frem innholdet i intervjuet (Dalland, 2020, s. 94). Det er derfor klokt å starte å transkribere intervjuet til tekst først. Jeg har valgt å bruke en ord - for - ord transkribering. Det at jeg transkriberer ord for ord, gjør at jeg får en forståelse av datamaterialet mitt, som igjen gjør at jeg blir bedre kjent med materialet. Dette er da med på å gjøre det enklere å kode datamaterialet senere (Dalen, 2013, s. 55). Etter at jeg har blitt bedre kjent med materialet, begynner kodingsjobben. Det å kode er med på å sette svarene i kategori slik at det blir enklere å sammenligne med andre svar fra andre intervjuer. Som Larsen (2017) skriver, så er koding og kategorisering en fase som er viktig som et analytisk hjelpemiddel. Ved å bruke koding og kategorisering får vi lettere øye på mønstre og tendenser, som vil si at vi tolker funnene våre (Larsen, 2017, s. 114) Etter dette var det å begynne å sammenlikne svarene til informantene mine, se om det er noe likheter eller ulikheter, noe de er enige om, eller kanskje til og med uenige om? Det å ta et dypdykk ned i deres tanker og se hvordan det står opp til teorien er veldig spennende, for da får man kanskje sett om det er store forskjeller mellom by og bygd når det kommer til undring.

3.6 Etikk

I denne bacheloren har jeg valgt å bruke opptak under intervjuet mitt. Samfunnet stiller krav om at all vitenskapelig virksomhet skal reguleres av overordnede etiske prinsipper som er nedfelt i lover og retningslinjer. Enhver forsker som skal gjennomføre et prosjekt som involverer personlige opplysninger, må sende inn et utfylt meldeskjema til datafaglig sekretariat som er knyttet til SIKT (tidligere NSD) (Dalen, 2013, s.100). I forhold til min oppgave har jeg valgt å søke SIKT, siden det for meg er lettere å gå tilbake å høre på opptaket når det skal transkriberes, enn å sitte å skrive ned intervjusvarene når jeg sitter der under intervjuet. Da jeg spurte informantene mine om de ville stille til intervju ga jeg de et informert samtykkeskjema der de fikk informasjon om studien min og formålet med den. De fikk også informasjon om hva deltakelsen vil innebære. Et informert samtykke betyr at de er orientert om alt som angår hans eller hennes deltakelse i forskningsprosjektet (Dalen, 2013, s.100). I skjemaet står det også at de har rett til å trekke seg når som helst uten at det kommer noen negative konsekvenser fra det. Dette har de lest før de gir sitt frie samtykke til å delta. Et fritt

samtykke betyr at det er gitt uten noe ytre press eller begrensninger av personlig handlefrihet. (Dalen, 2013, s. 100)

For å beskytte deltakernes personvern og konfidensialitet, er all informasjon som samles inn anonymisert. Dette betyr at ingen informasjon som er personlig og identifiserbar, som kan knyttes direkte til informantene. Deltakernes identitet skal beskyttes gjennom hele bachelorprosessen, før det slettes på slutten av prosjektet. For å se forskjell på informantene, har jeg valgt å kalle de for A og B. Dette på grunn av at jeg som forsker må hindre bruk og formidling av informasjon som kan skade enkeltpersonene det forskes på. I kvalitative intervjustudier er dette særlig viktig fordi forsker og informant møtes ansikt til ansikt. Informanten må føle seg trygg på at opplysningene som kommer frem blir behandlet fortrolig (Dalen, 2013, s. 101-102)

3.7 Metodekritikk

Når man skal forske og undersøke noe er det viktig at man er kritisk til metoden man skal bruke. Man må ta hensyn til svakhetene og styrkene med å bruke den metoden man har valgt. Dalen sier at ved kvalitativ forskning bør man behandle spørsmål som er knyttet til både validitet og reliabilitet (Dalen, 2013, s. 93). Jeg har valgt ut ifra min problemstilling og ha en kvalitativ forskningsmetode, intervju. Jeg har valgt å bruke intervju som min metode, og siden jeg valgte å bare intervju to personer, vil man ikke kunne si at de to alene sitter på fasiten, og kan representere det helhetlige og generelle bildet av barnehagene i Norge. Jeg har brukt taleopptaker under intervjuet, som gjør at denne metoden er ganske reliabel. Innenfor kvalitativ forskning som jeg holder på med er det veldig relevant å bringe opp begrepene reliabilitet og validitet.

3.7.1 Reliabilitet

Reliabilitet handler om at arbeidet man har gjort i forskningen er utført på en pålitelig og tillitsfull måte. Og det å være så nøyaktig i beskrivelsene av de enkelte leddene i forskningsprosessen, som gjør at en annen forsker som bruker den samme metoden, vil komme frem til samme resultat som det forskere før har gjort (Thagaard, 2018, s. 187). selv om data i utgangspunktet er relevante, må de også være samlet inn på en slik måte at de er pålitelige (Dalland, 2020, s.63). Jeg har derfor valgt å bruke lydopptaker under intervjuene

mine, slik at jeg er sikker på at jeg får med meg alle detaljer i intervjuet, noe jeg mest sannsynlig ikke hadde fått om jeg skrev svarene til informantene for hånd under intervjuene. Informantene mine var noen jeg hadde kjennskap til fra før av, noe som kan ha vært med på å påvirke svarene og måten jeg tolket dem på. Siden jeg benyttet meg av intervju som metode, vil det være vanskelig å etterprøve resultatene. Dette fordi det enkelte individet og omstendighetene endrer seg (Dalen, 2011, s. 93).

Informantene mine fikk utdelt intervjuguiden på forhånd av intervjuet, så de kan gjøre seg opp noen meninger angående temaet, slik at det ikke kommer så brått på, samtidig, så kan det å få intervjuguiden på forhånd være med på å gjøre intervjuet mer avgrenset, og ikke like flytende som det ellers kanskje ville vært om jeg bare stilte de spørsmålene uten at de hadde sett de på forhånd. Dette merket jeg var en utfordring jeg møtte på hos en av informantene mine. Flyten var ikke der helt. Jeg må også nevne at jeg har kjennskap til informantene fra før av, så hvordan jeg tolker svarene til informantene kan ha en sammenheng med at jeg kjenner dem og deres arbeidsmåte. Jeg har selvfølgelig prøvd å være så nøytral som over hode mulig, men jeg hadde kanskje tolket svarene annerledes hadde de vært helt ukjente for meg. Det ene intervjuet mitt skjedde over zoom. Dette kan ha en betydning på at jeg ikke klarer å tolke alle uttrykkene hun gir, men jeg føler likevel at jeg fikk med meg det meste av de uttrykkene som ble vist under intervjuet.

3.7.2 Validitet

Validitet i kvantitativ forskning handler om hvor relevant datamaterialet vårt er i forhold til det vi forsker på, samt hvor gyldige resultatene våre er for det vi har undersøkt. Ved å ha nærhet til feltet bidrar dette til å sikre validitet og hindre misforståelser, og dermed sikre data som er relevant for spørsmålene man vil ha svar på (Bergsland og Jæger, 2021, s.43).

Validitet står for relevans og gyldighet. Det som måles må ha relevans for og være gyldig for det problemet som undersøkes (Dalland, 2020, s. 43). Validitet i kvalitative studier kan også beskrives som bekræftbarhet, troverdighet og overføringsverdi til det jeg som forsker holder på å finne ut av. (Larsen, 2017, s. 93)

Informantene mine fikk intervjuguiden med spørsmålene på forhånd av intervjuet, der de har muligheten til å gå igjennom og tenke litt over hva de tenker om de ulike temaene. Dette gjør at man holder seg til temaet om det jeg forsker på, som igjen gjør at datamaterialet mitt holder validitet. Intervjuet jeg har hatt med informantene mine handler om det jeg skal skrive i

oppgaven, og det var det vi snakket om under intervjuet også, så med dette som bakgrunn vil jeg si at metoden min bærer validitet.

4 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet har jeg valgt å sette det opp slik at jeg presenterer funnene fra begge informantene mine på temaet, for så å drøfte etter det. Funnene mine består av utsagn informantene har kommet med dette kommer til å bli tydelig vist frem i teksten. Kapittelet er delt opp i underkapitler med seks forskjellige tema, og funnene vil bli kategorisert etter disse for å belyse problemstillingen «Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?»

4.1 Hva legger du i forståelsen undring?

A: Det er jo en form for nysgjerrighet, men når du undrer deg så trenger det ikke å være en fasit på det. Jeg føler at når du er nysgjerrig så er det mer at du er ute etter et svar med to strek, mens når du undrer deg kan du dra litt hit og dit i tankeprosessen og ut av det får du mange fascinerende samtaler. På småbarn der jeg jobber for øyeblikket, handler undringen mer om fysisk undring, da de ikke har et nok utviklet språk enda til å kunne uttrykke sine spørsmål til oss voksne, så undring på småbarnsavdeling handler mer om å kjenne på ting, dunke i noe, ta på ting. Oppleve ting for første gang på en måte.

B: Jeg vil si at det jeg legger i begrepet undring er nysgjerrighet. Man har ingen fasitsvar i undring, men man må stille spørsmål og tenke sammen. Bruke ordet «kanskje». «Kanskje er det sånn, og kanskje er det slik?». Jeg tenker at undring handler om å starte en tankeprosess i barna. Det handler for meg om å starte selvstendige tanker og tankeprosesser rett og slett. Så jeg tenker at undring handler om å ikke svare på alt som voksen, men øke nysgjerrigheten.

I disse forståelsene ser vi at begge nevner ordet nysgjerrighet. Amundsen nevner at substantivet «en undring» står forklart i ordboka som nysgjerrighet, spekulering eller tvil, forundring eller forbauselse. Adjektivet gjenspeiler på noe som er underlig eller underfullt. Man kan bruke undringsordet på mange forskjellige måter. Man kan undre seg, man kan se på noe underfullt og underlig, i tillegg kan man være nysgjerrig eller forvirret over fenomener som utspiller seg foran deg (Amundsen, 2013, s. 13). Man ser også at informant A, sier at nysgjerrighet kanskje handler mer om å komme frem til et fasitsvar, mens undring handler mer om å bare kaste ut en tanke, og spille videre på den. Informant B sier at ordet «kanskje»

er et godt verktøy for å undre seg. Amundsen sier at det kan både være konkrete og abstrakte forhold (Amundsen, 2013, s, 107). Informant A og B nevner at undring handler om selvstendige tankeprosesser. Jeg har selv vært vikar og i praksis i barnehager som ikke undrer seg noe særlig sammen med barna. Der det egentlig ikke er noe særlig undringskultur. Jeg har da merket at barna ikke er så selvstendig i tankeprosessene sine. De stiller et «*hvorfor det*» spørsmål, og de gangene jeg har utfordret dem til å tenke selv, med å svare de, «*hva tror du?*», så har noen av barna nesten fått panikk, fordi de ikke er vant til å måtte tenke selv. Jeg har et par ganger fått svar tilbake etter å ha spurt motspørsmålet; «*hva tror du*», der de har sagt; «*kan ikke du bare si det? Det er så mye lettere når du svarer, enn at jeg må tenke*». Dette viser godt at det å undre seg er en vanesak og treningssak både for barn og voksne. Det å aldri har undret seg før og da bli utfordret på å gjøre det, er veldig vanskelig for enkelte barn og voksne. Jeg var heller ikke så god til å undre meg før, men dette er noe som har blitt bedre med tiden, heldigvis. Dette kan vise til at barna stiller spørsmål, og som et barn som er vant til å undre, så er spørsmål en type undringsmanifestasjoner. Undringsmanifestasjoner forklart av Frida Brismar i Amundsen (ibid., s.108), er at barna gjør et forsøk på å finne en måte å undre seg verbalt om det de undrer seg over. Siden den barnehagen hvor jeg har fått svar av barna på om ikke jeg barne kunne svare på spørsmålene, så er ikke spørsmål lenger en undringsmanifestasjon, fordi de ikke vet hvordan de skal undre seg. Informant A, snakker også om den fysiske undringen hun ser hver dag. Dette kan vi se i sammenheng med Amundsen (2013, s.105) som også snakker også om verbal, kroppslig, estetisk og lekende undring, alle som er helt normalt at kommer til uttrykk i en vanlig hverdag.

4.2 Betydningen av undring

*A: Det handler jo om å utvikle seg selv, at barnet får lov til å gruble litt, det kan jo skape en gnist i de som gjør at det blir interessant for dem og for eksempel blir glad i naturen, og kanskje bli matematikere, og det er så smart for oss å være til stede for barna når de holder på noe, og så skaper vi en trygghet der vi viser at det er lov til å undre, det er lov til å lure på, det er lov å være nysgjerrig, og aldri svare dem med «*det bare er sånn*», men stille motspørsmål som får i gang tankeprosessene deres.*

Her snakker informant a om det at barna utvikler seg når de får lov til å undre. Amundsen snakker om at barn ønsker å vite hvordan ting skjer og kan ofte spørre hvorfor ting er som de er. Det er ikke alltid de vil ha svar på det de spør om på et vitenskapelig nivå eller ikke vitenskapelig nivå. De vil bare ha en forklaring slik at de kan slutte å gruble over det, «*to put their mind at ease*». (Amundsen, 2013, s. 30). Dette er noe vi voksne kan være med å hjelpe

barna med å få. Det å undre seg sammen med barna kan være med å hjelpe dem å få roet ned alle tankene de har om ting, for det kan bli litt mye for noen barn også. Noen ganger er det nok med et «kanskje det er sånn?» fra den voksne, slik at barna også kan få en forståelse for at den voksne ikke alltid har fasiten på alt. Det å bruke lyttepedagogikken til Reggio Emilia hvor det handler om å lytte til tankene, altså ideer, spørsmål svar eller teorier barna kommer med, i følge Dalberg og Moss.

Jeg har selv opplevd gnisten barna får når vi voksne lytter til det de har og si i undring, og at vi spiller videre på deres ideer og utforsker og sjekker ut tankene og spørsmålene eller teoriene de kommer med. jeg føler at barn føler på mye glede og at de blir sett når vi voksne spiller videre på det de har å komme med, isteden for å bare avfeie det, eller bare lytte halvveis. Det å bare lytte halvveis er jo også noe som er med på å stoppe undringsprosessene til barna. Man må være med med hele seg i slike stunder for at barna og kanskje deg selv skal få en god opplevelse rundt det å undre seg over det som måtte komme til.

4.3 Den ansattes rolle i møte med barns undring

A: Jeg tenker at den rollen er særs viktig i barnehagen. Vi skal strebe etter å få tid til å gruble og undre oss, for eksempel i ei samlingsstund, undre oss over hva som egentlig skjer i den boka, eller hva er det egentlig bilde av her? Det er ikke alltid en fasit i det bildet der, men det handler om å skape en fantasi og en tanke og utvikling i barnet. Jeg tenker det er viktig. Vi er veldig viktige personer. For meg betyr undring i barnehagen det å skape gode øyeblikk for barna der vi kan møtes i en annen verden enn det vi egentlig er i. Man kan møte barna på et helt annet plan der du får bli bedre kjent med barna inni hodet deres. Når man undrer seg med barna og man ikke setter noen stoppere for det, kommer du inn under skallet deres! Undring er kjempegøy!

B: Det å få til en god undringsøkt er gøy! For meg handler undring om alle stegene man tar i nysgjerrighetsprosessene til barna. Det er mer fantasi i undring, mens nysgjerrighet er mer faktafyllt. Det å komme inn under huden på barna og finne ut av deres tankeprosesser i undringen er jo bare helt fantastisk gøy! Jeg synes det å undre meg med barn er kjempegøy.

Som man ser her, snakker informantene mine om det å komme inn på barna og bli enda bedre kjent med dem. Som Amundsen skriver, så skal vi i barnehagen som voksne være medforskere og medundrere i barnas undring og utforsking av verden. Vår evne til å lytte til det barna undrer seg over blir da viktig for at samspillet med barna skal være av god kvalitet

(Amundsen, 2013, s. 32). Vi må også ha en vilje til å stå barna nært, samtidig delta i dialoger sammen med barna basert på deres erfaringer (ibid., s. 184). Dette gjelder spesielt for den spontane undringen der vi voksne har et ansvar for å gripe den spontane undringen som oppstår i øyeblikket, ved å være til stede og lydhøre for barnas undringsspråk. Her er det også viktig at den voksne må risikere sine egne forståelser for å kunne være med inn i barnas undringsprosesser (ibid., s. 191). Vi voksne som er med i undringsprosessene til barna kommer til å få bedre undringsøyeblikk hvis vi har gode relasjoner med dem. Barn kommer ikke til å tørre å åpne opp for sine tanker, vis de ikke føler seg trygge på den voksne eller barnet de undrer seg sammen med. Gode relasjoner er med på å skape trygge barn, som igjen kommer til å tørre å åpne seg mer. I en undringssetting kommer det også til å komme nye forståelser på ting som du som voksenperson kanskje ikke har tenkt på, eller skjønner at er helt rett. Men for at barna skal kunne få en god undringsseanse, er det viktig at vi legger fra oss det vi egentlig har lært, og heller setter oss ned og hører på hva barna har å komme med. Det er i disse stundene jeg føler at vi blir enda bedre kjent med barna og kommer inn under skallet og skjønner hva som foregår inni hodet deres, og det er på denne måten vi skaper de gode øyeblikkene barna kanskje kommer til å huske når de blir eldre. Jeg selv husker godt den ene gangen en av de ansatte i barnehagen satte seg ned sammen med meg og undret sammen med meg om hvorfor gjerdet i barnehagen hadde så mange hull. Jeg husker at jeg kom med en lang avklaring om at det kanskje var noen som hadde klippet hull, slik som i en snøkrystall. Den voksne satte seg ned med meg og undret og kom med andre ideer og slik satt vi og undret oss en god stund. Denne seansen husker jeg bedre enn de gangene jeg bare fikk svaret på de spørsmålene jeg lurte på.

4.4 Ansattes forhold til undring

A: Det å møte barn i undring, handler om å tørre å stille åpne spørsmål og tørre og IKKE vite hvilken vei vi går. Tørre og miste kontrollen litt sammen med barna. I min barnehage er det dessverre ikke så mange av de voksne som gjør dette. Det er ikke så god undringskultur i barnehagen. Tenker jeg. Vi har en veldig fasisit kultur. Det tror jeg kommer i et utspring i at hvis vi har tenkt å lage noe, så er det sann det skal se ut for eksempel. Det er ikke alltid det kan se ut på en annen måte enn det pedagogiske ledere og assistenter mener at det skal se ut.

B: I min barnehage er det noen ansatte som er veldig flinke på å undre seg med barna. De tar barnet i undringsprosessene de er i, og prøver så godt det lar seg gjøre å gjøre seg til medundrere. Det kunne definitivt vært flere, men det er ikke like naturlig for alle dessverre.

Det som blir beskrevet her kan man kanskje se litt i det Malaguzzi (ibid., s.35) vektlegger. Han snakker om at alle barn kommuniserer kontinuerlig på en eller annen måte. Dette er det vi voksne som må fange opp og lytte til. Fra oss i samspill med barns undring kreves det voksne som er lydhøre og lytter til hva barna har å si. Vi må også ha en vilje til å stå barna nært, samtidig delta i dialoger sammen med barna basert på deres erfaringer (ibid., s. 184). Dette gjelder spesielt for den spontane undringen der vi voksne har et ansvar for å gripe den spontane undringen som oppstår i øyeblikket, ved å være til stede og lydhøre for barnas undringsspråk. Her er det også viktig at den voksne må risikere sine egne forståelser for å kunne være med inn i barnas undringsprosesser (ibid., s. 191). Det å være voksen og ikke ha et godt forhold til undring kan være med på å svekke barnas evne til å undre seg. Med å misse kommunikasjonsformene barna har, og ikke lytte til det, kan nok være med på at barna heller ikke føler at det er «trygt» å undre seg sammen med den voksne som ikke utøver undring med barna, når de viser at de vil gjøre det sammen med deg. Det er derfor viktig å i hvertfall prøve så godt man kan å undre sammen med barna, slik at du som voksen også etter hvert blir bedre på undring. Jeg tror at mange av de ansatte kanskje sliter litt med dette å gå uten for sine egne virkelighetsforståelser når man undrer seg med barn. Man har kanskje av og til lyst til å bare forklare barna hvordan sannheten fungerer, men da igjen, kommer ikke barna noe langt med undringsprosessene sine. Du som voksen må på en måte undre deg om tung du allerede vet hvordan fungerer av og til, slik at du kan skape gode undringsprosesser med barna.

4.5 Ansattes tilstedeværelse i undring.

A: Det å undre seg sammen med barna er som jeg har sagt tidligere noe jeg synes er kjempegøy! Jeg prøver så godt jeg kan å være til stede under barnas undring, men så er det dette med tid da. Det er ikke alltid enkelt å finne tid og rom til å få til en god undringsøkt. Plutselig må vi fikse lunch, eller så har et annet barn falt og slått seg, altså dette er hverdagen, og noe vi ikke kan komme utenom, men det å finne tid å være til stede i undringen til barna, er vanskelig til tider, og vi klarer ikke alltid og være fullt og helt til stede. Det vi i voksegruppen vår er veldig bevisst på er å ikke ha så mange pedagogiske aktiviteter på agendaen hver dag, som da kan være med på å gi tid og plass til for eksempel undring. Det er jo egentlig litt pedagogisk det også, og lage tid til barna.

B: Det er skikkelig givende å undre seg med barn og sitte å høre på hva de har å komme med. Det som kan være utfordrende i undringen er å alltid være tilstede og få med seg hva barna undrer seg om, fordi vi ikke har nok tid til å bare være tilstede sammen med dem. Det er alltid mye som skal gjøres, og det er alltid mye vi må omprioritere. Samvittigheten min spiser meg av og til litt opp, og jeg prøver så godt jeg kan å ikke la den gjøre det, men sannheten er at tiden er knapp i barnehagen, og det å være tilstede under undring er desverre ikke alltid like lett.

Det informantene mine forklarer med her er et problem jeg tror mange barnehageansatte føler på i hverdagen. Det er vanskelig å få alle oppgaver til å gå opp på grunn av tidsaspektet. Mange ansatte er engasjerte, men har ikke nok timer til å få gjennomført alt. Selv om dette kan være vanskelig, er det viktig som informant A trekker inn, at vi som barnehagelærere prøver å finne de små smutthullene med tid så man kan undre seg sammen med barna. Når man går på tur, når man sitter sammen og leser, undre seg over det man har lest og lignende. Det som er viktig er at personalet er tilstede og støtter barna i undringen for å føre tankeprosessen videre. Hvis de voksne ikke er tilstede hverken fysisk eller psykisk, er det ingen der til å legge til rett for undring hos barn. Barn trenger voksne som er der for dem og kan tilrettelegge for at det kan skapes undringsprosesser. Uengasjerte og travle voksne kan ifølge Drugli (2019) like lett kvele små barns iver til undring, som engasjerte og tilstedeværende voksne kan foredle denne iboende ressursen som de har. Jeg har selv vært vitne til og følt på det at en tilstedeværende voksen kan være med å ta knekken på lysten til å undre. Det å ikke føle at man blir hørt, fordi at man merker at det er hundre andre ting den voksne tenker på, er ganske fælt. Man føler seg ikke så viktig og det gjør også at man som barn heller velger en annen voksen, fordi den hadde mer giv og lyst til å høre på hva du som barn har å si. Nå som voksen i barnehagen skjønner jeg godt at det ikke alltid er tid til å sette seg ned å undre med barna eller bare være. Det er ekstremt mange forskjellige arbeidsoppgaver som skal gjennomføres i løpet av en dag og det er ikke alle voksne som er like trygge på dette med å undre seg. Det er et vanskelig tema dette med å være til stede, for man har voksne som er engasjert og vil undre seg med barna, men man har ikke alltid den kapasiteten. Det er også andre ansatte i barnehagen som har litt bedre kapasitet enn en pedagogisk leder, men som ikke forstår viktigheten av undring, som da heller ikke gir barna tiden sin til å undre med dem.

4.6 Å legge til rette for undring

A: For å legge til rette for undring i hverdagen, legger til rette for tid, vi har valgt å ikke ha så innmari mange planer på gruppa, det viktigste å ha tid. Grunnen til dette er fordi vi har funnet ut at å ha alt for mange fastsatte pedagogisk opplegg, er ikke alltid det viktigste. Vi har funnet ut det viktigste er at vi tar det der det skjer. «Men er ikke det pedagogisk bare det å ha tid til undring?» Jo, men vi tenker det at vi ikke skal lage noe system på det, men bare plukke det når vi får det, være lydhøre til det barna kommer med, og ha en felles tanke om det som skjer. Hva som er viktig for barna. For de minste, så er det det at de får lov til å utfolde seg fysisk, og at det får lov til å leke med vann og får lov til å se hva som skjer når de står i vasken for eksempel. det å kjenne på vannet. Hos de minste er det mye det taktile, med det å kjenne og føle og teste ut.

B: For oss handler det om å være mest mulig sammen med barna i hverdagen, høre på hva de har og si, hva de stiller spørsmål om og hva de er mest interessert i. Vi som voksne kan være med på å skape gode samtaler om det barna undrer seg over, være mye ute på tur, se på nye ting, ikke gjøre det samme hver gang vi er ute, slik at barna får nye impulser til å kunne undre seg over noe nytt. Nå har vi jo hatt påske, og da var det mye undring rundt påskeharen og påskekyllinger. Hvor de bor, og hva de egentlig gjør. Dette er jeg ganske sikker på kom av at vi hadde bøker om påskeharen og påskekyllinger liggende fremme på avdelinga, som vi leste for barna i samlingsstund og i frilek. Det er en av måtene vi tilrettelegger for undring.

Informantene snakker mye om dette å ta seg tid til å være med barna og å legge til rette for at det skal være gode miljøer for undring. De snakker også om det å ha verktøy som kan brukes for å skape undringsøyeblikk, sånn som informant B som snakker om bøker til påske, og hvordan dette var med på å øke bevisstheten til barna rundt påskeharen og påskekyllinger. Dette gjorde at barna begynte å undre over disse tingene. Man har jo også den andre siden som informant A snakker om, den fysiske undringen, og det å være tilstede og være lydhør for barna. Dette leder jo inn i det Amundsen skriver om det å være til stede i barns undring. Dette er jo noe som er viktig fordi det å være tilstede og møte barns spørsmål og undring på en god måte er med å kan bidra til å utvikle filosofiske praksiser og undringsfylte miljøer i barnehagen (Amundsen, 2013, s.12). Det er viktig at personalet er tilstede og støtter barna i undringen for å føre tankeprosessen videre. Hvis de voksne ikke er tilstede hverken fysisk eller psykisk, er det ingen der til å legge til rett for undring hos barn. Barn trenger voksne som

er der for dem og kan tilrettelegge for at det kan skapes undringsprosesser. Jeg selv har også merket at man av og til må jobbe for at undring i barnehagen skal skje naturlig. Hvis man som barnehagelærer er til stede, er på barnas nivå og har verktøy som kan trigge barnas undringsprosesser, så kommer nok undringen til å komme mye lettere enn hvis du er en voksen som ikke er tilstede på barnas nivå. Det med den kroppslige undringen som informant A snakker om viser jo til den undringen småbarn bedriver mest, da de ikke har språk for å komme med sine undringer. Det handler mer om å ta og føle og gjøre, i stede for å spørre og grave og lure. Barnehageansatte som klarer å opprettholde et slik undringsmiljø, kommer mest sannsynlig til å ha mer undrende barn, fordi barna føler at det er trygt å undre seg sammen med de voksne, fordi det er tilrettelagt for, og de voksne er tilstede.

5 Oppsummering og avsluttende refleksjoner

«Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?»

I denne oppgaven har jeg fått et nærmere innblikk i hva og hvordan pedagogiske ledere tenker og legger til rette for undring i barnehagen. Jeg synes dette har vært et veldig spennende tema å gå dypere ned i og se hvilken praksis som blir utført i de ulike barnehagene. Ut i fra intervjuene har jeg fått flere interessante og aktuelle funn til problemstillingen min som jeg har analysert og drøftet. Jeg har også fått et innblikk i hva pedagogiske ledere tenker om undring og dets muligheter og utfordringer. Det er spesielt to ting jeg har bitt meg godt merke i, og det er dette med forskjellen mellom de ansattes møte med undring og hvordan det til tider kan være ganske vanskelig å tilrettelegge for undring.

I begge barnehagene kommer det tydelig frem at undring ikke alltid er like viktig for alle ansatte i barnehagene. Informantene jeg intervjuet snakket om det at det ikke alltid er så lett å få et samlet team som er med på å undre seg sammen med barna. I tillegg har informantene som er interessert i å gjennomføre undring mange andre oppgaver i hverdagen, som igjen gjør at det ikke alltid er mulighet for dem og ta alle undringssekvensene. Undring er jo selvfølgelig ikke noe som er innebygd og naturlig for alle, og barn som blir møtt av voksne som enten bare

er halvveis til stede, eller bare avfeier undringsspørsmålene til barna, gir jo ikke barna noe glede til å utfordre seg i undring.

Det andre informantene mine var veldig enige om var tiden de hadde til rådighet i hverdagen til å utføre undring med barna. De var begge to enige om det at de hadde lyst til å utøve undring, og undre med barna, men det ofte var slik at hverdagsoppgaver tar opp den dyrebare tiden de har med barna. Dette er noe jeg ser er en utfordring, for man skal gjøre ekstremt mange oppgaver på veldig lite tid, noe som er med på å gjøre tiden man har med barna enda kortere enn det man skulle ønske. Og på grunn av dette vil også undringssekvensene skje i tidsrom som kanskje ikke alltid er tilrettelagt for undring. Det betyr ikke at man ikke får det til, men man kunne kanskje fått enda bedre stunder hadde man hatt tiden til å kunne gjennomføre det når barna initierte til det.

Når det kommer til det å utøve undring i barnehagen, så har jeg ikke kommet opp med et fasitsvar. Det jeg dog har lagt merke til er at det å sette undring på dagsorden og få med seg de ansatte enda mer inn i det å undre seg. Dette tror jeg kan være en måte å bli litt bedre på dette i hverdagen. Det å undre seg er noe man kan øve å bli god på. Man kan kanskje ha det som et utviklingsprosjekt? Man kan snakke om undring, og vise til at det å undre seg ikke alltid er like skummelt som man skulle tro, for undring er i bunn og grunn kjempespennende, og ikke minst gøy fordi at man da kan komme inn i de fantasifulle hodene til barna!

6 Referanseliste

- Amundsen, H.M. (2013). *Barns Undring*. Fagbokforlaget.
- Bergsland, M.D. og Jæger, H. Bacheloroppgven. I M. D. Bergsland og H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgven i barnehagelærerutdanningen* (2. utg). Cappelen Damm Akademisk (s.15-50).
- Broström, S. & Frøkjær, T. (2016) *Realfag i barnehagen*. Pedagogisk forum.
Dalen. M. (2011), *Intervju som forskningsmetode. En kvalitativ tilnærming*. Universitetsforlaget (3. opplag, 2. utg.)
- Broström, S. & Frøkjær, T. (2020). *Naturvitenskap, bærekraft og matematisk oppmerksomhet: om undring, eksperimentering og fordypelse hos barn*. Gyldendal Norsk Forlag AS
- Dalen. M. (2013). *Intervju som forskningsmetode. En kvalitativ tilnærming*. (2. utg.) Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7.utg). Gyldendal.
- Drugli, M. (2019). *Små barns undring - en ressurs i hverdagen*.
<https://www.fagforbundet.no/a/284761/yrke/barnehage/barnehagedagen/fagartikler-til-barnehagedagen-2019/sma-barns-undring---en-ressurs-i-hverdagen/>
- Gjems, L. (2018). Barn, språk, læring og lek. I V. Glaser, I. Størksen og M.B. Drugli (Red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen: Forskning og praksis*. (2.utg). Fagbokforlaget. (s. 413-428).
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
- Larsen, A.K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. (2.utg). Fagbokforlaget
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (4.utg). Gyldendal.

7 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de om verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få et innblikk i dine tanker rundt verdien av det å møte, støtte og tilrettelegge for barns undring. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet mitt er å få frem dine tanker rundt hvordan du tenker at personalets møte, støtte og tilrettelegging er verdifullt rundt barnas undring. Vi voksne er som mentorer og veiledere i barns selvdannelsesprosesser. Jeg ønsker derfor å høre hvilket syn du, som pedagogisk leder har på barns undring og hvordan personalgruppen møter, støtter og veileder undring hos barn i barnehagen. Jeg ønsker å samle informasjon ved å høre om ditt fokus på barns undring og hvordan dere jobber med dette i barnehagen. Dette skal jeg gjøre igjennom et intervju på ca. 30/45 min. Det data materialet jeg finner ut ifra dette intervjuet blir da med i min bachelor.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne høgskole for barnehagelærere er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Denne undersøkelsen baserer seg på et intervju med deg som pedagogisk leder. Dette intervjuet vil ta utgangspunkt i en intervjuguide du som deltaker får tilsendt på forhånd. Jeg vil bruke informasjonen jeg får under intervjuet, i prosjektet. Alle opplysninger om deg vil anonymiseres, og du vil ikke gjenkjennes i det publiserte materialet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Jeg og to veiledere fra DMMH er de eneste som får tilgang til personopplysningene.
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 23.05.24 Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning ved Cornelia S. Isehaug. Mail: Corneliasehaug@icloud.com
- Vårt personvernombud: Tomas Christensen, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Cornelia S. Isehaug

Tormod Murud-Riser

Oliver Thiel

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i Intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.2 Vedlegg 2

Intervjuguide med underspørsmål

Problemstilling:

«Hvilke erfaringer og tanker har ansatte om det å møte barns undringsspørsmål? Hva tenker de av verdien av å tilrettelegge og støtte barns undring?»

Oppvarmingsspørsmål:

- Hvilken bakgrunn har du for å jobbe i barnehagen? Utdanning:

Erfaring:

- Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

- Hvilken type barnegruppe jobber du med fortiden?

Hovedspørsmål:

Barnehagelærerens forståelse av undring:

1. Hva legger du i forståelsen av begrepet undring?

- Hva legger du i begrepet undring? Undring VS. nysgjerrighet?

- Hva vil du si undring er for deg?

- Hvilke erfaringer har du med undring?

Barnehagelærerens opplevelse av undring:

2. Hvordan opplever du at barn undrer seg?

- I hvilke situasjoner opplever du at barna undrer seg?

- Hva opplever du at barn undrer seg over mest?

Hvordan møter barnehagelæreren barns undring:

3. Hvordan møter du barns undring i hverdagen?

Hva tenker du om betydningen av undring i barnehagen?

- Syns du det kan være vanskelig å møte barnet i barnets undringsprosess? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva tenker du om betydningen av undring i barnehagen?
- Hva tenker du om egen rolle i møte med barns undring i barnehagen?
- Hvordan tar du som barnehagelærer tak i det barna undrer seg over?

Hvordan jobber barnehagen med barns undring

4. Hvordan tilrettelegger du og dine kollegaer for barns undring i deres barnehage?

- Er det noen spesielle aktiviteter eller prosjekt som dere gjør som du vil trekke fram?
- Hvordan jobber dere i personalgruppa med temaet undring i deres barnehage?
- På hvilken måte ivaretar dere barnets undring i barnehagen?
- Hvilke muligheter og utfordringer opplever du knyttet til barnehagens arbeid med barns undring?